

بررسی ساختار مدیریت بحران در ایران و برخی کشورها^۱ (با رویکرد زلزله)

سعید گیوه چی (نویسنده مسئول)^{۱*}، سعید طاهریان^۲

^{۱*} دانشیار دانشکده محیط زیست، پردیس دانشکده های فنی دانشگاه تهران (Givchchi@ut.ac.ir)

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت در سوانح طبیعی، دانشکده محیط زیست، پردیس دانشکده های فنی دانشگاه تهران
(En.saeedtaherian@yahoo.com)

چکیده:

مدیریت بحران یک بخش اساسی از مدیریت استراتژیک بوده و در جهان امروز فرایند مدیریت بحران جایگاه ویژه ای را به خود اختصاص داده است. تجربه متفاوت از وقوع بحران در سطح جهان و به ویژه در کشور ایران، نشان داده که هر چند سازمان، نهادها و موسسات امدادی دولتی و غیردولتی، آمادگی لازم برای حضور و اقدام به موقع در آسیبهای ناشی از حوادث و سوانح را دارند لیک در مواجهه با مخاطرات احساس ضعف و ناتوانی نسبی مشاهده می گردد. در این مقاله با استفاده از روش مقایسه داده ها (بررسی، توصیف و تبیین شباهت و تفاوت) و بررسی مطالعاتی (کتابخانه، اسناد بالادستی و...) و نیز استفاده از معیارهای تعداد رخداد، تلفات انسانی و میزان خسارت اقتصادی، نگاه دولتها به فرایند مدیریت بحران و جایگاه مشارکت مردمی و سازمانهای مردم نهاد، به بررسی ساختار مدیریت بحران در کشورهای مورد مطالعه پرداخته و در نهایت پیشنهادهای کاربردی در جهت تقویت ساختار مدیریت بحران ایران ارائه شده است.

واژه های کلیدی: مدیریت بحران، ساختار مدیریت بحران، نگاه دولتها به بحران، مشارکت مردمی

۱- مقدمه:

مدیریت بحران یک بخش اساسی از مدیریت استراتژیک بوده و در جهان امروز فرایند مدیریت بحران جایگاه ویژه ای را به خود اختصاص داده است. به این نکته بایستی توجه داشت که بروز بحران در عصر اطلاعات که سرعت انتقال و تبادل داده ها همراه با تکنولوژی پیچیده و در حال تغییر لحظه ای، ویژگی بارز آن است آثار قابل توجهی بر سرنوشت حکومتها و جوامع انسانی داشته و منجر به بروز آسیبها و تهدیدهای گوناگونی در حوزه های مختلف سازمانی، ملی و فراملی می شود. در مقابل چنین پیامدی ضرورت شناخت بحران و چگونگی اداره آن برای بقا و حفظ امنیت مجموعه ساختار هویتی، سیاسی و اجتماعی امری حیاتی است؛ که این مهم باید در ساختار مجموعه ای مدیریت بحران صورت پذیرد.

تجربه متفاوت از وقوع بحران در سطح جهان و به ویژه در کشور ایران، نشان داده که هر چند سازمان، نهادها و موسسات امدادی دولتی و غیر دولتی، آمادگی لازم برای حضور و اقدام به موقع در آسیبهای ناشی از حوادث و سوانح را دارند اما به دلایلی همچون تصمیم گیری از سطوح بالا به پائین و عدم توجه به تفاوتهای جوامع، وجود هماهنگی نامطلوب و ناکافی در

^۱ کشورهای بررسی شده عبارتند از: هند، ترکیه، ژاپن، کانادا، استرالیا، ایتالیا، روسیه و آمریکا